

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

08 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Țurcan Anatolie, Toma Nadejda, Cobzac Elena, Plămădeală Ghenadie,

judecând fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Pasat Liliana, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 15 februarie 2022, în cauza penală în privința lui

Borș Ian xxxx

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 06.06.2017 – 10.08.2018;

Instanța de apel: 05.08.2021 – 15.02.2022;

Instanța de recurs: 20.04.2022 – 08.11.2022.

a c o n s t a t a t:

1. Prin sentința Judecătorei Bălți, sediul Central din 10 august 2018, Borș Ian a fost recunoscut vinovat și condamnat:

- în baza art.186 alin.(2) lit. d) Cod penal, la 2 ani închisoare;

- în baza art.190 alin.(2) lit. c) Cod penal, la 2 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe 2 ani.

Conform art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial al pedepselor aplicate, lui Borș Ian i-a fost stabilită pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de 2 ani.

A fost admisă integral acțiunea civilă, fiind dispusă încasarea din contul lui Borș Ian în beneficiul lui Bucătari Victoria, suma de 375 000 ruble rusești, echivalent cu 116 250 lei, cu titlu de prejudiciu material și suma de 10 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat că Borș Ian la 17.10.2016 la ora nestabilită, aflându-se în apartamentul închiriat de cet. Bucătari

Victoria, amplasat pe xxxx, urmărind scopul dobândirii bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul achitării unei pretinse amenzi la vamă, a dobândit ilegal de la ultima mijloace bănești în sumă de 70 000 ruble rusești, echivalent a 21 700 lei, pe care nu le-a restituit, prin ce a cauzat părții vătămate cet. Bucătari Victoria o daună materială în proporții considerabile.

Tot el, în perioada 05-06.11.2016, aflându-se în ospeție la domiciliul numitei Bucătari Victoria, amplasat pe xxxx, știind că ultima dispune de mijloace bănești și folosindu-se de faptul că a rămas singur în apartamentul dat când ultima a plecat la magazin, urmărind scopul sustragerii bunurilor altei persoane, a sustras din dulap mijloace bănești în sumă de 305 000 ruble rusești, echivalentul a sumei de 94 550 lei, cauzând astfel victimei o daună materială în proporții considerabile.

3. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, inculpatul Borș Ian a declarat apel, prin care a solicitat casarea parțială a acesteia cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie achitat.

În motivarea apelului a invocat că probe prezentate de către partea acuzării nu dovedesc vinovăția inculpatului, nu au fost prezentate probe concludente care ar putea fi puse la baza sentinței de condamnare. Prima instanță și-a întemeiat sentința doar pe depozițiile părții vătămate Bucătari Victoria și nu a dat apreciere corectă acestora.

A indicat faptul că, în perioada de timp cât inculpatul a întreținut relații de concubinaj cu partea vătămată, ultima era vizitată de o prietenă de a sa, iar organul de urmărire penală nu a stabilit persoana în cauză, ea nu a fost audiată și, corespunzător, nu a făcut declarații nici în instanța de fond.

A mai indicat că, nu a cunoscut că partea vătămată Bucătari Victoria deținea careva mijloace bănești în apartamentul în care locuia și nici locul păstrării lor, el personal nu a sustras careva mijloace bănești de la ultima. De asemenea, în cadrul urmăririi penale el a recunoscut faptul împrumutului, dar nu l-a restituit din lipsa temporară a mijloacelor bănești, însă se obligă să î-l restituie neapărat.

În opinia inculpatului, relațiile formate între el și partea vătămată sunt relații civile de împrumut care sunt reglementate de Codul Civil.

Totodată, sentința instanței de fond a fost pronunțată în lipsa inculpatului și până la data de 16.07.2021 el nu a cunoscut despre aceasta.

3.1. Sentința a fost atacată cu apel suplimentar de către avocatul Schibin Dina în numele inculpatului, prin care a solicitat casarea acesteia, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Borș Ian să fie achitat.

În motivarea apelului a invocat că, instanța de fond nu a apreciat probele din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, greșit ajungând la concluzia că Borș Ian a săvârșit infracțiunile incriminate.

În cadrul confruntării de la urmărirea penală, Borș Ian a declarat că nu cunoștea locul păstrării banilor de către Bucătari Victoria și faptul că banii erau în apartament.

Însăși Bucătari Victoria a recunoscut că Borș Ian nu cunoștea locul în care păstra banii. Astfel, din discuțiile părților prin mesajele din telefon (datat cu ora 13.24), Bucătari Victoria a menționat că banii săi sunt la părinți. Mai mult, când anterior partea vătămata i-a împrumutat inculpatului suma de 70 mii ruble, Bucătari Victoria a spus că banii i-a adus o rudă, deci banii nu erau deținuți în apartament, iar Borș Ian nu a văzut locul de unde au fost ridicați banii de către Bucătari Victoria.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 15 februarie 2022, apelul suplimentar depus de către avocatul Schibin Dina în numele inculpatului a fost respins ca depus peste termen, a fost admis apelul inculpatului, din alte motive decât cele invocate, casată parțial sentința, în latura penală, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care, a fost încetat procesul penal în cauza lui Borș Ian recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art.art.186 alin.(2) lit. d) și 190 alin.(1) Cod penal, cu liberarea acestuia de la executarea pedepsei penale în temeiul art.2 alin.(4) din Legea nr.243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

În rest, dispozițiile sentinței au fost menținute.

4.1. În motivarea soluției pronunțate instanța de apel a menționat că, inculpatul Borș Ian în cadrul ședinței de judecată în prima instanță nu s-a prezentat, pentru a asigura prezența inculpatului în ședințele de judecată, a fost dispusă aducerea silită, însă fără rezultat. Prin încheierea Judecătorei Bălți, sediul Central din 07.03.2018, a fost dispusă anunțarea în căutare a inculpatului, iar potrivit înștiințării din 16.03.2018 IP Bălți a informat instanța că, în baza materialului de anunțare în căutare în privința lui Borș Ian, a fost pornit dosarul de căutare nr. 2018040054. În cazul reținerii acestuia se va informa instanța de judecată (f.d.144, vol. I).

Mai mult, instanța de apel a menționat că, fiind citat inculpatul Borș Ian în ședința instanței de apel pentru data de 02.11.2021, citația s-a reîntors în adresa instanței cu mențiunea „nereclamat”. Totodată, însăși în apelul declarat inculpatul Borș Ian a indicat că, în momentul judecării cauzei și emiterii sentinței el se afla la muncă peste hotarele țării, unde se află până în prezent. Instanța de apel a considerat că inculpatul Borș Ian știe cu certitudine despre faptul examinării apelului său depus împotriva sentinței primei instanțe emise în privința sa, însă intenționat nu se prezintă în ședințele instanței de apel, ceea ce duce la tergiversarea examinării cauzei.

În această ordine de idei, instanța de apel a constatat că, pe parcursul examinării cauzei la etapa examinării în fond și în apel s-au întreprins toate măsurile de asigurare a prezenței inculpatului în ședința de judecată. Examinând chestiunea privind examinarea cauzei în lipsa inculpatului, în temeiul alin.(6) art.321 Cod de procedură penală, instanța de apel a constatat că inculpatul se eschivează de la instanța de judecată și a dispus examinarea cauzei în lipsa acestuia.

Referitor la apelul suplimentar depus de către avocatul Schibin Dina în numele inculpatului, instanța de apel a menționat că potrivit prevederilor art.402 alin.(1) Cod

de procedură penală, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel.

În contextul celor enunțate mai sus, a remarcat că potrivit prevederilor art.402 alin.(5) Cod de procedură penală, care stabilesc: „Dacă inculpatul declară apel în termen și își înlocuiește apărătorul, noul apărător, în termen de 15 zile de la data primirii de către parte a copiei apelului declarat, poate declara apel suplimentar pentru inculpat, în care poate invoca motive adăugătoare de apel”.

Conform art.403 alin.(1) Cod de procedură penală, apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen dacă instanța de apel a constatat, că întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, iar apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

Așadar, potrivit mandatului avocatului Schibin Dina, s-a constatat că, contractul de asistență juridică a fost încheiat la data de 02.08.2021, însă apărătorul a declarat apel abia la data de 02.09.2021 (f.d.6-9, vol. II), adică cu omiterea termenului de 15 zile prevăzut de art.402 alin.(5) Cod de procedură penală.

Articolul 404 alin.(1) Cod de procedură penală, prevede că, participantul la proces care a lipsit atât la judecarea, cât și la pronunțarea sentinței și nu a fost informat despre adoptarea sentinței poate declara apel și peste termen, dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

Din cele expuse, s-a constatat cu certitudine că, încheind contractul de asistență juridică avocatul Schibin Dina a făcut cunoștință cu materialele cauzei penale de învinuire a lui Borș Ian și cunoștea despre drepturile sale în conformitate cu normele procesuale, însă aceasta a depus apelul cu omiterea termenului de atac al sentinței.

Astfel, instanța de apel a reținut că, făcând cunoștință cu materialele cauzei penale de învinuire a lui Borș Ian, avocatul Schibin Dina a omis termenul de atac a sentinței fără careva motive întemeiate și temeiuri de a repune apelul în termen lipsesc.

În continuare instanța de apel a menționat că, prima instanță a respectat normele procesuale, a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate o apreciere legală, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului Borș Ian în baza art.186 alin.(2) lit. d) Cod penal, furtul, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, cu cauzarea de daune în proporții considerabile și în baza art.190 alin.(2) lit. c) Cod penal, escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită cu cauzarea de daune în proporții considerabile, calificarea faptelor fiind corectă.

Instanța de apel a reținut și faptul că, prin Legea Parlamentului Republicii Moldova pentru modificarea unor acte legislative nr.179 din 26.07.2018, în vigoare din 17.08.2018, a fost exclusă litera c) - din dispoziția articolului 190 alin.(2) Cod penal.

De asemenea, instanța de apel a menționat că, conform prevederilor art.52 Cod penal se consideră componentă de infracțiune totalitatea semnelor obiective, stabilite

de legea penală, ce califică o faptă prejudiciabilă drept infracțiune concretă, iar potrivit art.113 Cod penal se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componentei infracțiunii prevăzute de norma penală.

Conform art.10 alin.(1) Cod penal, legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale.

Astfel, art.190 alin.(2) lit. c) Cod penal prevedea pedeapsa cu amendă în mărime de la 850 la 1350 unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 6 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 3 ani, pe când art.190 alin.(1) Cod penal în redacția Legii noi prevede pedeapsa cu amendă în mărime de la 550 la 850 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 120 la 240 de ore sau cu închisoare de până la 3 ani, adică, după modificările operate prin Legea nr.179 din 26.07.2018, în vigoare din 17.08.2018, sancțiunea art.190 alin.(1) Cod penal prevede o pedeapsă mai blândă decât cea a art.190 alin.(2) lit. c) Cod penal.

Instanța de apel a considerat că necesar a recalifica acțiunile inculpatului Borș Ian din art.190 alin.(2) lit. c) Cod penal în baza art.190 alin.(1) Cod penal, escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, care a produs daune considerabile. În ședința instanței de apel acuzatorul de stat a prezentat probe în confirmarea vinovăției inculpatului Borș Ian în comiterea infracțiunilor prevăzute de art.186 alin.(2) lit. d) și art.190 alin.(1) Cod penal, și anume: plângere de la Bucatari Victoria din 03.01.2017 (f.d.12, vol. I); explicațiile date de Bucatari Victoria la data de 03.01.2017 (f.d.14, vol. I); cererea lui Bucatari Victoria din 28.11.2016, prin care a solicitat organelor de poliție de a-l atrage la răspundere pe Borș Ian (f.d.21, vol. I); explicația lui Bucatari Victoria din 28.11.2016, conținutul căreia este similar cu cel al explicației date de ea la data de 03.01.2017 (f.d.22, vol. I); procesul-verbal de ridicare și examinare din 13.01.2017, prin care a fost ridicată de la Bucatari Victoria corespondența din rețeaua „viber” efectuată între Borș Ian și Bucatari Victoria (f.d.26, vol. I); ordonanța de recunoaștere în calitate de parte vătămată a lui Bucatari Victoria din 13.01.2017 (f.d.44, vol. I); procesul-verbal de audiere a părții vătămate Bucatari Victoria din 13.01.2017 (f.d.45, vol. I); ordonanța de recunoaștere în calitate de parte civilă a cet. Bucatari Victoria din 13.01.2017 (f.d.46, vol. I); cererea de recunoaștere în calitate de parte civilă a cet. Bucatari Victoria din 13.01.2017 (f.d.47, vol. I); revendicarea pe numele lui Borș Ian (f.d.56, vol. I); caracteristica lui Borș Ian (f.d.62, vol. I); procesul-verbal de confruntare între partea vătămată Bucatari Victoria și bănuitul Borș Ian din 18.04.2017 (f.d.72-76, vol. I); procesul-verbal de prezentare a materialelor de urmărire penală învinuitului Borș Ian din 02.06.2017 (f.d.84, vol. I);

informația IP Bălți cu privire la pornirea dosarului de căutare în privința lui Borș Ian (f.d.144, vol. I); acțiunea civilă înaintată de avocatul Glavațcaia Aliona în interesele lui Bucatari Victoria (f.d.155, vol. I).

Probele administrate în cauză, cercetate în ședința instanței de apel și apreciate în conformitate cu prevederile art.101 Cod de procedură penală, instanța de apel le-a considerat că dovedesc pe deplin vinovăția inculpatului Borș Ian în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art.art.186 alin.(2) lit. d) și 190 alin.(1) Cod penal.

Concluzionând vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(1) Cod penal, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei penale, instanța de apel a ținut cont de prevederile art.art.61, 75 Cod penal, și anume de scopul pedepsei penale întru restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, de criteriile generale de individualizare a pedepsei penale, de gravitatea faptei penale prevăzute de art.190 alin.(1) Cod penal, care în temeiul art.16 alin.(3) Cod penal face parte din categoria infracțiunilor mai puțin grave, urmările prejudiciabile, motivul săvârșirii infracțiunii, persoana inculpatului, care anterior a fost în conflict cu legea penală (f.d.56), la evidența medicul psihiatru nu se află, se caracterizează negativ la locul de trai (f.d.62), nu a recunoscut vina.

Referitor la pedeapsa stabilită inculpatului în baza art.186 alin.(2) lit. d) Cod penal, instanța de apel a considerat că, prima instanță a ținut cont de prevederile art.art.61, 75 Cod penal - de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază sau agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, care nu a recunoscut vina, stabilindu-i pedeapsa închisorii în limitele sancțiunilor.

Instanța de apel a remarcat că, în conformitate cu prevederile art.389 alin.(4) pct.2) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 Cod penal și în cazurile prevăzute în art.89 alin.(2) lit. a), b), c), e), f) și g) Cod penal.

Conform art.107 alin.(1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

S-a reținut că, prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr.307-IX din 29.12.2021 a fost promulgată Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

În continuare instanța de apel a reiterat că, art.1 din Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova expres stabilește că, se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bănuite, învinuite și inculpate, precum și persoanelor condamnate, care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, al perioadei de probațiune sau al termenului de probă și sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă persoanele respective cad sub incidența prevederilor art.art.2-5, 7, 8.

Totodată, instanța de apel a menționat că în ședința instanței de apel a parvenit o

cerere de la inculpatul Borș Ian, prin care ultimul și-a exprimat acordul privind aplicarea în privința sa a Legii privind amnistia și solicită încetarea procesului penal în baza Legii cu privire la amnistie, cererea fiind susținută și de avocatul Schibin Dina.

Mai mult, instanța de apel a remarcat că, potrivit art.2 al.1 din Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr.985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de urmărire penală sau la cea de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege.

Potrivit art.2 al.3 al Legii menționate, încetarea procesului penal conform alin.(1) și (2) are loc cu acordul scris al persoanei bănuite, învinuite sau inculpate.

De asemenea, conform prevederilor art.2 alin.(4) din Legea menționată, în privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin.(1)–(3) din prezentul articol, la pronunțarea sentinței, instanța de judecată poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art.1 și nu cade sub incidența art.6.

Prin sentința Judecătoriei Bălți sediul Central din 10.08.2018 Borș Ian a fost recunoscut vinovat și condamnat pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.186 alin.(2) lit. d) Cod penal, care prevede ca pedeapsă amenda în mărime de la 650 la 1350 unități convenționale sau munca neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau închisoare de până la 4 ani. La fel, prin prezenta decizie inculpatul Borș Ian a fost recunoscut vinovat în baza art.190 alin.(1) Cod penal, care prevede ca pedeapsă amenda în mărime de la 550 la 850 unități convenționale sau munca neremunerată în folosul comunității de la 120 la 240 de ore, sau închisoare de până la 3 ani.

Astfel, ținând cont de prevederile enunțate, instanța de apel a considerat, că careva interdicții în vederea aplicării actului de amnistie în privința inculpatului nu sunt, întrucât inculpatul Borș Ian nu cade sub interdicția reglementată la art.6 din prezenta lege, deoarece și-a exprimat acordul privind aplicarea Legii privind amnistia, solicitând încetarea procesului penal.

Instanța de apel a conchis - de a înceta procesul penal în cauza lui Borș Ian recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art.art.186 alin.(2) lit. d) și 190 alin.(1) Cod penal, cu liberarea acestuia de la executarea pedepsei penale în temeiul art.2 alin.(4) din Legea nr.243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea Independenței Republicii Moldova.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror, prin care, invocând prevederile art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, se solicită casarea deciziei instanței de apel, în partea încetării procesului penal în privința lui Borș Ian recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art.art.186 alin.(2) lit.

d) și 190 alin.(1) Cod penal în baza Legii nr.243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea Independenței Republicii Moldova, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

În dezvoltarea argumentelor recursului, se susține că amnistia este actul prin care se înlătură răspunderea penală și consecințele condamnării pentru infracțiunile săvârșite până la apariția sa. Noțiunea de amnistie se regăsește în art.107 alin.(1) Cod penal, unde se stipulează că aceasta reprezintă actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei. Luând în considerație că, o hotărâre judecătorească de aplicare a amnistiei nu constituie temei de reabilitare a persoanei (art.art.285 alin.(2) și 274 pct. 4) Cod de procedură penală), amnistia poate fi aplicată doar după cercetarea tuturor probelor și stabilirea vinovăției persoanei în comiterea infracțiunii incriminate, în ordinea art.389 alin(4) pct.2) Cod de procedură penală, pe caz urmând a fi adoptată o hotărâre de condamnare cu liberarea, reducerea ori comutarea pedepselor penale.

Instanța de apel corect a concluzionat faptul că, inculpatul Borș Ian cade sub incidența Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia, corect a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art.art.186 alin.(2) lit. d) și 190 alin.(1) Cod penal și liberat de pedeapsa penală, însă greșit a încetat procesul.

Prin urmare, consideră că instanța de apel, greșit a aplicat normele de procedură penală, ce prevăd aplicarea amnistie.

6. Avocatul Schibin Dina în numele inculpatului Borș Ian a prezentat referință pe marginea recursului ordinar declarat, pledând pentru inadmisibilitatea acestuia și menținerea deciziei instanței de apel.

7. Judecând recursul ordinar declarat în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta urmează a fi admis, din considerentele ce succed.

În conformitate cu art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează parțial hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

După cum rezultă din conținutul recursului, se critică decizia instanței de apel din punct de vedere al prezenței temeiului de casare prevăzut de art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, potrivit cărora hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazurile când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

În acest context instanța de recurs menționează, că obiect de examinare a instanței de recurs îl reprezintă chestiunea privind aplicarea Legii nr.243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Analizând textul deciziei contestate prin prisma argumentelor invocate în recurs și temeiurilor de casare nominalizate, Colegiul penal lărgit constată că, criticile aduse de către titularul cererii de recurs și-au găsit confirmare în speța dedusă judecării, iar hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată.

Mai mult, Colegiul penal lărgit reține și faptul că, din raportarea jurisprudenței naționale la cea a CtEDO, rezultă că în cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile ce urmează să le soluționeze instanța de apel, hotărârea acesteia urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare, or eroarea de drept admisă în cadrul unei proceduri precedente, afectează echitatea procedurii și instanțele de recurs sunt obligate de a rectifica eroarea de procedură admisă de instanțele ierarhic inferioare, în caz contrar, art.6 CEDO este încălcat (hotărârea CEDO Leoni versus Italia).

Astfel, Colegiul penal lărgit menționează că, la întocmirea unei hotărâri, instanța trebuie să îndeplinească cerințele art.394 Cod de procedură penală și să soluționeze toate chestiunile prevăzute în art.385 și art.397 Cod de procedură penală.

Potrivit art.384 alin.(3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată, iar conținutul ei se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară, să aibă legătura logică.

Totodată, potrivit art.417 alin.(1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă printre altele și motivele adoptării soluției date.

La caz, prima instanță a examinat învinuirea adusă în fond și a adoptat soluția de condamnare a lui Borș Ian în baza art.186 alin.(2) lit. d) Cod penal, la 2 ani închisoare și în baza art.190 alin.(2) lit. c) Cod penal, la 2 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de 2 ani.

Criticând sentința sub aspectul netemeinicii, au declarat apel inculpatul și avocatul acestuia, care au solicitat casarea acesteia, iar în ședința de judecată a instanței de apel, inculpatul și avocatul acestuia, Schibin Dina - au solicitat aplicarea Legii nr.43 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Expunându-se asupra solicitării inculpatului și avocatului acestuia, instanța de apel a conchis că, starea de fapt concordă cu cea de drept, Borș Ian fiind recunoscut vinovat în baza art.186 alin.(2) lit. d), 190 alin.(1) Cod penal și a decis că ...
„Procesul penal în cauza lui Borș Ian recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art.186 alin.(2) lit. d) și 190 alin.(1) Cod penal a fost încetat, cu liberarea acestuia de la executarea pedepsei penale în temeiul art.2 din Legea nr.243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova”.

Cu toate că, în descriptivul deciziei, instanța de apel, nu face referire la prevederile art.389 alin.(4) pct. 2) Cod de procedură penală, care prevede că sentința de condamnare se adoptă cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de la executarea ei în cazul

amnistiei, conform art.107 Cod penal și în cazurile prevăzute de art.89 alin. (2) lit. a), b), c), e), f) și g) Cod penal, totuși, în dispozitiv a pronunțat soluția de încetare a procesului penal în privința lui Borș Ian recunoscut vinovat în baza art.art.186 alin.(2) lit. d), 190 alin.(1) Cod penal, cu liberarea acestuia de la executarea pedepsei penale în temeiul art.2 din Legea nr.243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Colegiul penal lărgit găsește necesar a puncta că, această statuare a instanței de apel contravine normelor penale și celor de procedură penală precum și practicii judiciare constante, or, chiar dacă se constată că sentința de condamnare este întemeiată (partea descriptivă a hotărârii), se conchide că procesele penale urmează a fi încetate (partea dispozitivă).

Conform art.107 alin.(1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea sau comutarea pedepsei aplicate.

Astfel, ținând cont de faptul că solicitarea de aplicare a actului de amnistie a intervenit la faza de judecare a apelului, instanța urma a adopta și pronunța o hotărâre în conformitate cu prevederile art.389 alin.(4) pct. 2) Cod de procedură penală, potrivit căroră se adoptă o sentință de condamnare cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 Cod penal.

Adoptarea unei sentințe de încetare a procesului penal conform art.391 Cod de procedură penală, este posibilă doar la faza punerii pe rol a cauzei (art.345 Cod de procedură penală coroborat cu art.350 Cod de procedură penală), în celelalte cazuri, hotărârea se adoptă în baza art.art.389-390 Cod de procedură penală.

Tot aici se menționează că, legiuitorul în prevederile art.391 Cod de procedură penală (sentința de încetare a procesului penal), nu a statuat că, după ce procedura continuă în mod obișnuit și instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului, ea va adopta o sentință de încetare a procesului penal în cazul aplicării actului amnistiei, ca de altfel și al prescripției.

Or, aceste două cazuri de nereabilitare a persoanei, spre deosebire de celelalte situații similare, regăsite în art.391 Cod de procedură penală, sunt soluționate, după faza ședinței preliminare (art.art.332 alin.(5), 384 Cod de procedură penală), doar în cadrul adoptării unei sentințe sau deciziei (instanței de apel) de condamnare, în virtutea esenței sale procedurale și a specificului de a hotărî asupra învinuirii formulate inculpatului în condițiile prescrise la art.389, 394 alin.(1) și (2) și 395 Cod de procedură penală, spre deosebire de cele prevăzute în art.art.394 alin.(4) și 396 Cod de procedură penală, adică cele proprii unei sentințe de încetare.

Mai mult, prevederile de drept enunțate nu sunt declarate neconstituționale și nici nu contravin reglementărilor internaționale, pentru a fi exceptate și omise, deci urmează a fi aplicate întocmai (art.art.1 alin.(1) și 7 alin.(1) – (8) Cod de procedură penală).

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prescrise în art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură

penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării totale a deciziei și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art.436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe corespunzător și în strictă conformitate cu prevederile legii penale și procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt și de drept ale cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie și nemijlocit de motivele casării acesteia, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art.417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit

d e c i d e :

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Pasat Liliana, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 15 februarie 2022, în cauza penală în privința lui *Borș Ian xxxxx*, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, într-un alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată pronunțată la 15 decembrie 2022.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Toma Nadejda

Cobzac Elena

Plămădeală Ghenadie